

УМОВЫ ПАПІСКІ:

На 1 ж-ч 90 в.; на 3 ж-ч—2 р. 60 в.; на 6 ж-ч—5 р.; на 1 год—9 р. 75 в.

ПАТА ЗА АБ

За рэдакцыйнага (па 50 кал. ішагарод) Паспорд тэксту ў два р. Пры шматразовым друку на згодзе, згодна пастр. СНК ад 10 брэнца зверху тэрыфу 1

Папскія і абавязкі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Звязда“—г. Мін. (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-го гадз. дня. У акруговых г. Бел. Дзвур. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.—г. Мін. РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, ДЗВУР-ДЕК.

396. г. ДЭНІНГРАД
университетская Набережная 7/9
Фундамент, Библиотеке Лен. Гос. Университета
Дзвур-дек. /Зв. 1./

Партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора ЧАЦЬВЕР, 19 КРАСАВІКА
1928 г.
№ 91 (2898)
Кашт асобнага нумару ўсяды 5 кал.
Год выдання дванаццаты.

СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

Абгаварэнне новага закону аб сельска-гаспадарчым падатку на сясці ЦВК СССР.

Паказаныя лідэраў „Вызвалення“ на працэсе „Грамады“

- АРТКУЛЫ:
— Увага калгаснаму будаўніцтву. (перадавая).
— Аб рашаючых «дробязях» у влікіх пытаннях.
— Да набору ў Беларускаю Вайсковую Школу.
— У Польшчы.
— 10 годдзе беларускага краязнаўства.

Увага калгаснаму будаўніцтву

Пастаўлена партыяй задача сацыялістычнае перабудовы сельскагаспадаркі, пераход на раёкі буйнога, калектыўнага землярэства ў цяперашні момант гаспадарчага будаўніцтва набывае надзвычайна важнае значэнне. Важнасць і надзвычайнасць гэтага пытання яшчэ больш удакладняецца тымі працэсамі дыферэнцыяцыі, што адбываюцца на вёсцы, а таксама пытанне калгаснага будаўніцтва вымагае да сябе больш увагі і таму, што зашкаўленасць калектыўнымі формамі землярэства ў боку бядняцкіх і сярэдняцкіх пластоў, іх імкненне да аб'яднання з кожным часам павялічваецца.

КП(б) далі ўсім выразную палітычную лінію ў пытанні калгаснага будаўніцтва. Пастановы гэтых зездаў распрацаваны на ўсіх ячэйках, шырока папулярызаваны ў працоўных масах. Мы павінны з усёй настойлівасцю і рашучасцю дамагацца іх ажыццяўлення на справе. Партарганізацыі, асабліва высковыя, пятаўні гаспадарчага будаўніцтва і добраўту ў сваіх раёнах павінны канцэнтравана вакол гэтага пераходнага пытання—калектывізацыі, і посьпехамі ў гэтым напрамку можа мерацца дзейнасць арганізацыі, яе ўплыў на масы. Адна часова з гэтым Бюро ЦК дало дырэктыву аб правярцы ў 2-месячны тэрмін стану і працы калгасаў з тым, каб на падставе гэтага абследавання мясцовыя арганізацыі маглі распрацаваць мерыпрыемствы па аздараўленні і ўзмацненні справы калгаснага будаўніцтва і наладжанні абслугоўвання калгасаў.

Надходзячыя веснавал сельскагаспадарчая кампанія найбольш сур'ёзна на тэрыце наладжвання справы як у існуючых калгасах, так і арганізацыі новых. У мінулы 1926-27 гаспадарчы год, які з'явіўся пераходным у сэнсе стабілізацыі і арганізацыінагаспадарчага ўзмацнення існуючай сеткі калгасаў, мы дамагліся досыць значных посьпехаў як у замацаванні існуючай сеткі калгасаў, так і мелі некаторы ўрост новых.

Вельмі важным пытаннем у справе наладжання кіраўніцтва калгасамі з'яўляецца падрыхтоўка складу кіраўнікоў, для чаго раёнскім і акруговым КП(б)Б патрэбна разгарнуць працу па перападрыхтоўцы актыву калгасаў на адпаведных курсах, а таксама практыкаваць раённыя і акруговыя парадныя працаўнікоў калектываў. Агульную-ж працу па кіраўніцтве калгасным рухам патрэбна агульнаваць у акруговых і цэнтральных секцыях калгасаў, умяшчаючы іх (секцыі) у з'яўленні падобнага калгаснага арганізацыйнага цэнтру.

Сэсія ЦВК Саюзу ССР

Новы закон аб адзіным сел.-гас. падатку. 35 проц. сялянскіх гаспадарак будуць вызвалены ад падатку.---Падатак ня будзе цяжкім для немаможных і сярэдняцкіх гаспадарак.

Выкананне адзінага дзяржбюджэту за 1925-26 год

МАСКВА. 17-га красавіка на ранішнім пасяджэнні сясці ЦВК СССР быў заслухан даклад т. Вайнштэйна аб выкананні адзінага дзяржаўнага бюджэту за 1925-26 г.

ілюструе промахи ў бюджэце 1925-26 году, адзначае надзвычайную маруднасць праходжання крэдытных сродкаў на сельскую гаспадарку, падрабязна спыняецца на недахопах ірыгацыйных работ у Сярэдняй Азіі і на недахопах у электрабудаўніцтве. У заключэнне дакладчык спыняецца на харантарыстыцы работы дзяржфінант-ролю, у якім маецца рад дасягненняў.

Дакладчык зазначае, што сясці ЦВК Саюзу ССР Упяршыню абмярбувае даныя аб выкананні адзінага дзяржаўнага бюджэту. Саўнарком СССР азначыўшы дырэктывы сясці ЦВК СССР аб бездэфіцытным выкананні бюджэту. Свабодны дзяржаўны рэзерв удалося атварыць не ў 1925-26 годзе, а ў наступным 1926-27 годзе з прычыны ненадараў спазнення прыбытковых паступленняў.

Сэсія пастанавіла спрэчан п. дакладу тав. Вайнштэйна не распачынаць. Прасят пастановы па дакладу—які ўнесены на зацьверджэнне сясці, прыняты за аснову і перададзены для прапрацоўкі ў бюджэтную камісію ЦВК СССР.

Радам лчбовых даных т. Вайнштэйна

Адзіны сел.-гасп. падатак

МАСКВА. Увечары 17-га красавіка на сясці ЦВК СССР пачалося абгаварэнне новага закону аб адзіным с.-г. падатку. Сэсія з выключчай увагай заслухала двухгадзінны даклад т. Калініна, які падрабязна ахарантарызаваў ролю с.-г. падатку ў сялянскай гаспадарцы і высветліў асноўныя палажэнні новага закону. Заключную частку дакладу т. Калінін прысьвяціў пытанню, якія з'яўзаны з апошняй хлебзагатоўчай кампаніяй, сялянскім самаабкладаннем і распаўсюджаннем пазыкі ўзмацнення сялянскай гаспадаркі.

Кін гаворыць, што падаткі ў адносінах да сялянскага прыбытку ў 1913 годзе складалі 13,1 проц., а ў 1924-25 годзе—8,1 проц.

Выступаўшы з сэдэнладам т. Фрумін зазначае, што с.-г. падатак для сялянскіх гаспадарак не з'яўляецца цяжкім і да гэтага часу пераважна пакрываўся другараднымі прадуктамі сельскай гаспадаркі. Робячы параўнанне абкладання сялянскіх гаспадарак да і пасля рэвалюцыі, т. Фрум-

Далей тав. Фрумін адзначае, што сельска-гаспадарчы падатак намічан на 1928-29 год у суме 400 мільянаў рублёў, з якіх значная частка будзе ўдзелена на абслугоўванне патрэб аграма-сялянства. Мэтад вылічэння падатку ўстанаўляецца ў залежнасці ад сярэдняй нормы прыбыткаў па асобных аб'ектах абкладання, пры чым ўстанаўляецца спецыяльная надбаўна ў разьмеры ад 5 да 20 процантаў для больш моцных гаспадарак. Павышэнне разьмеру падатку мы атрымліваем, галоўным чынам, у выніку павялічэння агульнай сумы прыбытку, які ападатноўваецца, паліпшэння вучоту і большага ўдаканалення норм абкладання. У агульным выніку, дзякуючы гэтым мерапрыемствам, мы атрымлі-

ваем павышэнне прыбытку, які ападатноўваецца, прыблізна на 540 мільянаў рублёў, ці на 9 з палов. проц. у адносінах да сумы ўсяго ападатнаванага прыбытку. Павышаючы прыбыток, мы ня імінуліся павялічыць падатак з немаможных груп сялянства. Шыла абкладання пабудавана танім чынам, што, з аднаго боку, паліпшае цяжасць абкладання для немаможных груп сялянства, а з другога—павялічвае абкладанне нулацкіх пластоў вёскі.

У бягучым годзе павінна быць поўнасьцю ажыццяўлена дырэктыва ўраду аб зьяўленні ад падатку 35 проц. гаспадарак. Побач з гэтым, неабходна ўжыць тансама меры да таго, каб у гэтым-жа годзе вырыць усе тыя аб'екты абкладання, якія да гэтага часу ад нас утойваліся. У зьяўзю з гэтым трэба разгарнуць шырокую грамадскую кампанію па вызуленні ўсіх утөөных ірыніц прыбытку. Для паліпшэння гэтай работы дзэрэт нядае права мясцом штрафваць усіх асоб, якія ўтойваюць ад абкладання с.-г. падаткам свае прыбыткі.

Наогул, дакладчык лічыць, што с.-г. падатак павялічваецца нязначна ў параўнанні з ростам прыбыткаў сялянскіх гаспадарак. Новы закон дае паліпшэнне немаможным групам, не зьяўляецца цяжарам для сярэдняцкіх груп і праводзіць цьвэрду ю мясцовую лінію ў адносінах да абкладання нулацкіх груп сялянства. З другога боку, закон пераразьмярнювае падатак у бон абкладання зернавой гаспадаркі і пералажэння цяжасці абкладання на тыя галіны сялянскай гаспадаркі, якія да гэтага часу слаба ападатноўваліся.

Узмацняючы прынцып падаходнасці і прагрэсуінасці абкладання, новы закон тым самым выпраўляе дэфонты мінулых год.

Францускі банк пагражае судом амэрыканскім банкам

ПАРЫЖ. 13. Агенства Гаваса славідзало: „У добра наіафармаваным колах пачаюць павялічыцца, якая завята французскім банкам у справе савецкага золата, вызначыць наступнае: Францыя юрыдычаа дала вразумець амэрыканскім банкам, што яна прычыць супроць таго, што савецкае золата было выпушчана з гэтых банкаў раней, чым гэта справа будзе вырашана судом. З прычыны таго, што банкі выпусьцілі гэтае золата і не палічыліся з зробленымі заавамі французскім банкам, амэрыканскія банкі пачаюць пагражаць судом.“

У японіі Новыя арышты камуністых

ТОКІЁ. 15. На парадзе міністра асьветы з рэктарамі ўніверсітэтаў аб імпэрыялітарных мерах супроць радыкальнае прафэсуры дасягнута згода аб зьяўленьні 6 прафэсараў. Адыліся дзейныя арышты камуністых.

ТОКІЁ. 15. Паводле вестак друку, у зьяўзю з выхрысьціям „камуністычнай арганізацыі“, у розных гарадох Японіі на дзёх зроблена каля 100 новых арыштаў.

Англа-нямецкі ізоімпэрыялізм---супроць Саветаў

ВЭРЛІН. 16. Камуністычная „Рота Фаша“ піша: „Выступленьні Штросэмаля і Біркенхода з прамовамі на наладжаным Штросэманам банкеле прадстаўляюць такую няўзру дэманстрацыю саюзу ангельска-нямецкага ізоімпэрыялізму, накіраванага супроць Саветскага Саюзу, на якую Штросэман да гэтага часу не адважваўся Штросэман даў, такім чынам, прадстаўніку ангельскага імпэрыялізму магчымаць вступіць з яго адбраваньня за ствараньне антысавецкага блоку, у якім Нямеччына павінна адгрынаць значную ролю.“

Замах у Мілане ар-

ПРАЦЭС „ГРАМАДЫ“

Паказаныя лідэраў „Вызвалення“ „Беларускія дэпутаты ніколі не дамагаліся ніякіх асобістых выгад“

ВАРШАВА, 17. З напруджаную ўваганю суд прыступіў да зааухоўваньня паказаньняў сьведкі абароны, былаа лідэра „Вызвалення“ дэпутата Станіслава Тузута. Тузут зьяўляецца ад прысмі. Тузут заяўляе, што ў першай сваёй прамове ў сойме Тарашкевіч прадстаўляў і якасьці прадстаўніка беларускага народу, які імкнецца да незалежнасьці. У часе ўраду Вітаса Тарашкевіч зьярталіся да Тузута з просьбаю зрабіць у сойме запытаньне аб закрыцьці беларускіх школ і блспрычыннай канфіскацыі беларускіх газет. Умяшаньне Тузута ніякіх вынікаў не дало. Абурэньне ў радыо беларускага сойлавана клябу было такое, што Тарашкевіч, якоа абвінавчвалі ў лішнім палінафільстве, павінен быў пакінуць свой пост.

беларусы атрымаюць начымаць задавальненьне свае эканамічныя і культурныя патрэбы ў рамках польскай рэспублікі.

Адносна братоў Луцкевічаў Касмоўскага расказвае, што яны прасьледаваліся царскаю ўладаю.

Касмоўскага з абурэньнем адзілі пытаньне аб тым, ці зьяўляўся Тарашкевіч кар'ерыстам. Яна пераконана, што Тарашкевіч глыбока ідэёлы чалавек. Касмоўскага ўстанавіў дадэй, што беларускія дэпутаты ніколі не дамагаліся ад ўраду ніякіх асобістых выгад.

Вядомы ў сойме адвакат Юндзьвіл дае найлепшую характарыстыку братоў Луцкевічаў Луцкевічы былі беларускімі нацыяналістамі, зайсьды змагаліся за беларускую школу, мову і беларускую кнігу.

Якабін гаворыць аб влікіх заслугах Рак-Міхайлаўскага перад беларускай школай, а таксама падкрэсьлівае, што Рак-Міхайлаўскі жыў зайсьды скромна, і, будучы дэпутатам, жыў больш, чым скромна.

Дэпутатка „Вызвалення“ Касмоўскага дае надта пахвальную характарыстыку асобы Тарашкевіча. Разам з тым Касмоўскага не заўважала за ім асабліва крайніх поглядаў. Тарашкевіч часта гаворыў, што

Хто судзіць „Грамаду“

Аб рашаючых „дробязях“ у вялікім пытаньні

(Да пытаньня аб палітыцы беларусізацыі)

III. На „верхніх паверхках“ культурнага будаўніцтва

Пралетарскі характар нашае культуры можа быць забяспечан толькі бязлітаснай крытыкай рэштак буржуа пага нацыянал-дэмакратызму, бязлітаснай барацьбой з прасякнёным у беларускую пралетарскую культуру варожых пралетарыятаў элемэнтаў буржуазнага сьветапагляду, усьведамленьнем нашымі маладымі культурнымі кадрамі марксысцкага сьветапагляду і мэтадэлёгіі і сыстэматычнай падрыхтоўкай новых марксысцкіх кадраў культурна-працаўнікоў з асяродкішча пралетарыятаў і бяднейшых пластоў беларускага сялянства. Ухіленьне ад паставоўкі якой-небудзь з гэтых задач абавязкова прывяло-б да скажэньня нашае літэратуры, да пералетарскіх, дробна-буржуазных ухілаў у нашым культурным будаўніцтве, да скоўваньня з пралетарскіх клясавых рээк, да слабленьня пазыцыі рабочае клясы ў новай беларускай культуры.

Крытыка буржуазнага нацыянал-дэмакратызму павінна заклячацца, пераважаць у крытыцы таго багажу, які нам застаўся ад дэвалюцыйнае эпохі, па-другое, у крытыцы нацыянал-дэмакратычных ухілаў і ўхільчэньняў, якія ёсьць у культурна-палітычнай, публіцыстычнай, навуковай і мастацка-літаратурнай дзейнасьці пэрсональных працаўнікоў як тых, што вырасьлі ў часе рэвалюцыі з дробнай буржуазіі і сялянства, так і асабліва тых, хто перайшоў на службу рэвалюцыі з лягэру нацыянал-дэмакратыі і «адраджэньства», патрапіў, у крытыцы спроб працягнуць у нашу навуковую, публіцыстычную і мастацкую літаратуру поглядаў, якія разглядаюць нацыю, як адзінае цэлае, якія ня бачаць клясавае барацьбы ў мінулым Беларусі і недацэньваюць клясавае барацьбы зараз.

Ідэялія буржуазна-дэмакратычнага нацыяналізму характарызуецца тым, што для таго, каб беларусам ператрапівацца, як нацыі, трэба перш за ўсё, давесці гістарычнасьць беларускага народу, знайсці якія-небудзь аднакі нацыянальнага «залятага веку» ў мінулым, давесці гістарычнасьць нацыянальнае пісьменнасьці, знайсці гістарычных нацыянальных гэрояў і ўвакрасіць іх для таго, каб стварыць легенду аб нацыянальным мінулым, якая будзе падмуркам нацыянальнага будаўніцтва Савецкай Беларусі і да культурна-

і будзем іх павялічыць крытыкаваць: яны ідуць ад народнай паэзіі. Але мы так «раскрытыкуем» Смаляцічаў і Тураўскіх, што двух радкоў ім будзе шкода прысьвячаць у нашай гісторыі, бо яны ідуць ад другой лініі, а не ад лініі працоўных мас. Мы павінны падвесці пад тавую-ж рэзку крытыку спробы стварыць нашу партыю—камуністычную партыю ў Беларусі ад Беларускай Сацыялістычнай Грамады або ад Бунду. Беларуская Сацыялістычная Грамада была нічым іншым, як першай палітычнай арганізацыяй беларускай дробнай буржуазіі, але зусім не арганізацыяй пралетарыятаў і рэвалюцыйнага сялянства. Мы не адбіраем ад яе гістарычнае ролі, якая, бязумоўна, большая, чым фактычна выкананая ёю работа і колькасьць яе членаў. Але мы павінны расшыфраваць, што толькі таму маладыя беларускія нацыянал-дэмакраты павіналі былі выступаць у чырвоным адзеньні сацыялізму, што яны вышлі на гістарычную арэну ў момант рэвалюцыйнае сытуацыі ў краіне, калі ўжо ўзьняўся гарадскі пралетарыят, як адзіная рэвалюцыйная кляса, калі ўскі вывалончы рух павінен быў падфарбоўвацца пад сацыялізм з мэтай выкарыстанья сіл адзінай, якая яшчэ засталася, рэвалюцыйнай дэмакратыі, дэмакратыі пралетарскай. Грамада была сапраўды нацыянальна-рэвалюцыйнай арганізацыяй, але зусім не пралетарскі-рэвалюцыйнай. Таксама антыбальшавіцкае зьмуджэньне спроба зрабіць арганізатарамі Савецкай Беларусі якія-небудзь інтэлігентна-рэвалюцыйныя групы па-за межамі Беларусі ў перыяд 1917-18 г.г. На працягу доўгіх гадоў у Беларусі, тав сама, як у любой іншай краіне, адбывалася клясавая барацьба прыгнечаных супроць прыгнечальнікаў. Аб гэтым не павінен забывацца ніхто, хто хоча зразумець пралетарскую рэвалюцыю, хто хоча зразумець гісторыю Беларусі, хто хоча зразумець сутнасьць нашай культуры, хто памарксысцэу хоча разглядаць нацыянальнае пытаньне. Таму ў раскрыцьці клясавай прыроды гэтай барацьбы, якая ў Беларусі адбывалася на працягу выкоў, якая адбывалася ў нацыянальна-адраджэньчым руху, якая адбывалася і зараз пры будаўніцтве Савецкай Беларусі і да культурна-

творных сіл нашае краіны так, каб яно выяўляла, перш за ўсё, рэсурсы, якія могуць быць выкарыстаны для разьвіцьця нашае сацыялістычнае гаспадаркі. Мы не патрабуем, каб усе нашы спецыялісты былі сацыялістымі, але мы маем поўнае права патрабаваць, каб яны працавалі ў нашым палітычным пляне, каб абавязна іх ролі належала тым, хто стаіць на пралетарскім пункце гледжаньня. Мы не патрабуем, каб кожны доктар быў марксыстам, але мы можам патрабаваць, каб у абавязна іх ролі выкарыстаць для стварэньня новых беларускіх мясцовых кадраў. Беларусізацыя выкладаньня ў вышэйшай школе ёсьць адна з буйнейшых задач, якая перад намі стаіць, у вырашэньні якой мы пасоўваемся досыць марудна. Работу па беларусізацыі можна і трэба значна ўзмацніць. Але афармленьне нашай культурнай работы, як беларускай, павінна ісьці побач з цэлым радам мер па забеспячэньні пралетарскага зьместу нашае культуры.

Толькі праўдзеным гэтых патрабаваць мы забяспечым пралетарскі зьмест нашае новае культуры.—Інакш гутаркі аб пралетарскім зьмесьце ў гэтых формах культурнага будаўніцтва застануцца пустой балбатнёй. Інакш з нашай формулы—культурна-нацыянальнай па форме, пралетарскай па зьмесьце—заставецца толькі адна нацыянальная форма, пры старым зьмесьце, г. э.п., проста будзе буржуазна-нацыянальная культура, будзе рэстаўрацыя старога ладу ў галіне культуры. Мы гэтага ня можам дапусьціць і не дапусьцім.

Мы данер, у 1928 годзе, ужо маем поўнае права працягнуць гэтыя патрабаваць да нашых беларускіх вучоных і навуковых устаноў. Першапачатковае насаджэньне нашых навуковых сіл і матэрыяльнай базы для навуковай работы зрабіла ўжо значныя посьпехі. Вучоным, выкладчыкі і дасьледчыкі паставілі на ўмовы, у якіх магчыма працаваць і пры тым добра працаваць. Унівэрсытэцкае будаўніцтва дае яшчэ больш шырокае перапэктывы навукова-навукава-дасьледчай работы. Інстытут Беларускай культуры аформіўся і ўнацаваўся, як навукова-дасьледчая ўстанова,—умацаваўся таксама сельска-гаспадарчы дасьледчы інстытут. Гэтым забяспечана ўжо магчымасьць падрыхтоўкі на толькі шы-

рокіх кадраў спецыялістаў-практыкаў, але і маладой беларускай прафэсуры і дасьледчыкаў. З усёй выразнасьцю трэба ўсьведаміць вялікую каштоўнасьць для нас такіх кадраў, як у галіне сацыяльных навук прафэсары Пічэта, Нікольскі, Вальфсон, Замцін і інш., у галіне мэдыцыны прафэсары Рубашоў, Гаўсман, Брель і шмат іншых,—мы абавязаны іх у максымальнай меры выкарыстаць для стварэньня новых беларускіх мясцовых кадраў. Беларусізацыя выкладаньня ў вышэйшай школе ёсьць адна з буйнейшых задач, якая перад намі стаіць, у вырашэньні якой мы пасоўваемся досыць марудна. Работу па беларусізацыі можна і трэба значна ўзмацніць. Але афармленьне нашай культурнай работы, як беларускай, павінна ісьці побач з цэлым радам мер па забеспячэньні пралетарскага зьместу нашае культуры.

На бліжэйшым перыяд, мне здаецца, нашы задачы тут звязьцца да наступнага:

1. Стварэньне марксысцкай дасьледчай катэдры ці навуковага таварыства, задачай якога павінна быць ня толькі вывучэньне пэрсональных праблем сацыялёгіі, гісторыі, гісторыі літаратуры, дакладных навук і г. д. у артадаксальна-марксысцкім духу, але і распрацоўка марксысцкай мэтадэлёгіі і ўважэньне яе ва ўсе галіны нашай навукова-навукава-дасьледчай работы. Марксысцкая катэдра ці таварыства павінна быць нашым ударным кулаком, таранам, пры дапамозе якога мы прысьпешым пераход да марксысцкага сьветапагляду ўсіх тых, хто можа стаць на глебу гэтай рэвалюцыйнай мэтадэлёгіі.

2. Разьвіцьцё шырокай марксысцкай навуковай крытыкі, арганізуючы для гэтай мэты нашу марксысцкую моладзь, больш шырока адкрываючы ёй старонкі часопісья і газэт, далучаючы яе ў большай меры да савецка-партыйнай грамадзкасьці; выданьне пэрыядычных зборнікаў марксысцкіх дасьледчых работ.

3. Падбор марксысцкіх кадраў для навуковай работы пры нашых навуковых і навукава-дасьледчых устаноўках, гарантуючы ім

магчымасьць, як аспірантам, на справе аддацца навуковай працы, арганізаваць так работу з аспірантурай, каб яны ня былі прадастаўлены самі сабе, а мелі-б паставнае кваліфікаванае кіраўніцтва.

4. Выкарыстаць усе магчымасьці падрыхтоўкі маладых беларускіх кадраў у марксысцкіх навукова-навукава-дасьледчых устаноў Масквы і Ленінграду (Інстытут Чырвонай Прафэсуры, Раніон і г. д.), вакіроўваючы туды таварышоў, якія маюць нахільнасьць да дасьледчай працы, ня лічачыся з іх патрэбнасьцю на практычнай працы, і даючы ім даручэньні дасьледчага характару, выважэньня з жыцьцём і гісторыяй Беларусі.

5. Арганізацыя лепшай сувязі беларускіх дасьледчых устаноў з марксысцкімі цэнтрамі СССР (Камакадэмія і інш.) з тым, каб хутчэй перанесці іх вопыт у Беларусь.

6. Павялічэньне ўдзельнае вагі пры прыёме ў ВУН беларускіх рабочых і сялянскай беднаты шляхам лепшага сацыяльнага абслуху і падтрыманьня студэнцтва з гэтых пластоў насольніцтва.

7. Узмацнэньне таму беларусізацыі ўсяго выкладаньня ў ВУН БССР.

8. Распрацоўка праблем гісторыі і клясавай барацьбы на Беларусі, якая адбывалася пераважна ў Кастрычнікавай рэвалюцыі, і аналіз абставін, якія стварылі магчымасьць перамогі пралетарыятаў і сацыялістычнага і нацыянальна-культурнага будаўніцтва ў Беларусі (разьвіцьцё капіталізму, аграрны рух, вынікі аграрнай рэвалюцыі, нацыянальнае пытаньне і г. д.).

Беларусізацыя вышэйшай школы мае буйнейшае культурна-палітычнае значэньне,—гэта павінна быць усьведомлена ўсімі. Але беларусізацыя, гэта значыць пераход навуковай работы на мову шырокіх мас БССР у нацыянальную форму мае павінна азначаць ня толькі пераход на беларускую мову гэтай ці іншай дысцыпліны, але і прывядзэньне ўсёй навуковай і дасьледчай работы ў адпаведнасьць з сапраўдымі патрабавацьнімі мас, з сапраўдымі

навуковымі інтарэсамі Беларускай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі, шырокім адчывеньнем дэварыяў навуковых устаноў для рабоча-сялянскай моладзі і прывядзэньнем у адпаведнасьць самага духу выкладаньня з поглядамі і думкамі рэвалюцыйнае клясы. Таму беларусізацыя павінна прывесці да ўважэньня марксысцкай мэтадэлёгіі ва ўсю навуковую работу. Толькі пры гэтай умове наша работа па беларусізацыі будзе сапраўды рэвалюцыйнай работай, бальшавіцкай работай па стварэньні пралетарскай культуры і ў беларускім нацыянальным афармленьні.

Другое зьвязна ў гэтым ланцугу пытаньняў складае мастацкая літаратура. Сучасная беларуская літаратура пачалася з Янкі Купалы і Якуба Коласа, якія прадстаўляюць першае найбольш гучнае, найбольш народнае, найбольш дэмакратычнае слова беларускіх народных мас, зьліўзэньне якіх азначае выхад на гістарычную арэну буйнейшай творчай сілы—беларускага сялянства. Усё, што было да гэтага, было або літаратурай для беларусаў, або спробамі, якія мала зьвязаны з вялікімі гістарычнымі працэсамі, што адбываюцца ў масах. Першым словам аб пралетарыяце ў беларускай літаратуры, першым гучным словам аб беларускай рабочай клясе, якая толькі нараджаецца, была павяі Цішкі Гартнага. Беларуская савецкая пралетарская літаратура пачалася з Міхася Чарота, які быў першым, найбольш рэвалюцыйным, найбольш гучным словам пасля Кастрычнікавага перыяду, які зьдзіўляўца найбольш яскравым мастацкім выніццём пачаткаў, паложаных яшчэ да пачатку рэвалюцыі ў павяі Цішкі Гартнага. Не выпадковасьць, што Янка Купала і Якуб Колас зьвязаліся ў першых радках беларускай савецкай літаратуры, бо іх тэма была народнасьць зьвязаная іх з лёсам рэвалюцыйных мас і з тым струменем, які прадстаўляў Цішка Гартны. Толькі пераўшы з масамі, пераўшы з усёй павяі мінулых дзесяцігодзьдзяў, яны змаглі-бы пайсьці іншым, некастрычнікавым шляхам. Але паслякастрычнікавае 10-цігодзьдзе,—калі вялікую арганізуючую роллю адыграў Цішка Гартны,—задала да гэтых буйнейшых фігур савецкай беларускай літаратуры рад новых буйных прозьвішч, з якіх тут нельга не назваць яшчэ дэвалюцыйнага Зьмітрака Бяду.

Сур'ёзная работа па літаратурнай крытыцы аздаровіць нашу літаратурную атмасфэру, выправіць ухілы, будзе садзейнічаць нашаму культурнаму росту.

Другое: Неабходна больш шырока папулярызаваць нашу беларускую літаратуру ў масах. Групаю «Полыня» зроблены добры пачатак. Трэба ўжыць меры да працягваньня гэтага пачыньня, трэба практыкаваць больш гучныя сувязі з рабочымі і сялянскімі масамі ня толькі групай «Полыня», якая аб'яднае найбольш кваліфікавалых пісьменьнікаў, але і «Малаліпка» і «Ўзвышша», што данаможа як справе папулярызацыі і распаўсюджваньня беларускай літаратуры ў масах, росту беларускай культуры, замацаваньня беларусізацыі, але таксама будзе медыспрыяючы ўплыў на рэвалюцыйную і пралетарскую вытрыманасьць усёй нашай літаратуры. Пры гэтым, зразумела, павінна быць адкіцнута вышлэньне ў шырокую аўдыторыю гэтай дрэннай літаратурнай складкі, якая цэпер мае месца.

салютна неабходна. Яна павінна перадаць вывікі ў бок сацыяльна чужых нам пластоў. Значную частку з тых, хто робіць антыпралетарскія памылкі, ад суб'ектыўна адчувае сабе зьвязаным з пралетарыятам і бяднейшым сялянствам, можна вярнуць на шлях савецкі, на шлях пралетарскай і сялянскай літаратуры. Над гэтым варта папрацаваць.

Сялянская літаратура, як асобна мастацкая плынь, мае ўсе падставы для таго, каб існаваць у пралетарскай дзяржаве, і няма ніякай патрэбы, каб сялянскія пісьменьнікі пераймаюць у пралетарскія. Сялянская літаратура, асобная па форме, але прасякнутая сьведомасьцю неабходнасьці моцнага саюзу рабочае клясы з сялянствам, прасякнутая энтузіязмам эпохі сацыялістычнага будаўніцтва, ёсьць неабходная складаная частка рэвалюцыйнай савецкай літаратуры, якая ідзе ў цесным саюзе з літаратурай пралетарскай.

Трэцяе: Трэба паставіць задачу перадаць нашай літаратурай—перайсьці да больш шырокага асьвятленьня нашай сучаснасьці, грамадзянскай вайны барацьбы рабочых і сялянскіх

наша історыя ўсё гэта на-
пярэдніх грамадства ёсць історыя
рама барацьбы класаў, прыгнечаных
і прыгнечаных, прыгнечаных і
набываю, набыта і чаліднікаў, на-
мешчыкаў і слян, капіталістых і
рабочых, — месца не знаходзіцца.
Пралетарыят у рэвалюцыйнае
сялянства ў такой нацыяналі-
стычнай мітатворчасці патрэ-
бы не адчувае. Наадварот, пра-
летарыят павінен выкрываць
класавую сутнасць «нацыя-
нальных герояў», выкрываць
класавы змест міту аб нацы-
янальным «залатым веку» ў
мінулым, паказаць эксплаата-
тарскую класавую падальку
гэтых мітаў і гэтае мітатвор-
часці. Пралетарыят павінен зма-
гацца супроць сprob перанясення
гэтых шляхам буржуазных нацыя-
налістычных элементаў у новую
пралетарскую культуру. Для пра-
летарыята прыва беларускіх працоў-
ных на беларускую мову выкачае
зусім не з таго, што змяў і праца-
нікаў на беларускай мове сярэдня-
нацыянальнага роўнапраўства ўсіх на-
родаў, нават самых адсталых, ад
права кожнага чалавека карыстацца
культурынамі дастаткі на род-
най мове. Таму пралетарская дзяр-
жава на можа ціска з сярэдня-
нацыянальных паняццяў — прадстаўнікоў
белых пануючых клас — зрабіць
шафамі новай нацыянальнай на-
формы, пралетарскай на зместце,
культуры. Для пралетарыята Белар-
ускі Дзяржаўны Універсітэт, створ-
аны рабочымі і сялянамі, ні ў
якай меры не зьяўляецца перао-
нікам Віленскай іезуіцкай Акадэміі.
Толькі грубым адхіленнем ад пра-
летарскае лініі ў бок нацыяналі-
зму, неразумнае класовае бараць-
бы і пралетарскай рэвалюцыі, мож-
на тлумачыць тое, што нехта спра-
баваў зрабіць гэтую Акадэмію «па-
парадніцай» БДУ. Для марксыста-
га таксама зьяўляецца сьмешным
шуканне папярэднікаў для Цішкі
Гартнага, Яні Купалы і Якуба Ко-
ласа ў Сямёне Полацкім, Кліменце
Смяляцічы і Бірыле Тураўскім. Але
калі некаторыя нашы гора-вучоныя
такую гістарычную мэта спрабу-
юць угрунтаваць, тады мала смяяцца,
тады прыходзіцца супроць гэта-
га змагацца, бо па гэтым гіста-
рычным ландшафту ў нашу мала-
дую беларускую культуру могуць
прабрацца ідэі буржуазнага нацыя-
налізму. Мы, камуністы, зразуме-
ла, на супроць спадчыны, — але
мы павінны выкачаць нам спадчы-
ну прымаем толькі пасля таго,
як яна вытрымала нашу класавую
марксысцкую крытыку. Мы супроць
гісторыянаў адзінай і класавай
гісторыі, мы супроць таго, каб сяр-
эднявечных манахаў — на якой-
бы яны мове не пісалі — уключыць
у лона папярэднікаў нашае культу-
ры, як гэта некаторыя прабуюць зра-
біць. Мы — насьледнікі ўсёго дарава-
нацыйнага Купалы і Коласа, хоць

наша історыя ўсё гэта на-
пярэдніх грамадства ёсць історыя
рама барацьбы класаў, прыгнечаных
і прыгнечаных, прыгнечаных і
набываю, набыта і чаліднікаў, на-
мешчыкаў і слян, капіталістых і
рабочых, — месца не знаходзіцца.
Пралетарыят у рэвалюцыйнае
сялянства ў такой нацыяналі-
стычнай мітатворчасці патрэ-
бы не адчувае. Наадварот, пра-
летарыят павінен выкрываць
класавую сутнасць «нацыя-
нальных герояў», выкрываць
класавы змест міту аб нацы-
янальным «залатым веку» ў
мінулым, паказаць эксплаата-
тарскую класавую падальку
гэтых мітаў і гэтае мітатвор-
часці. Пралетарыят павінен зма-
гацца супроць сprob перанясення
гэтых шляхам буржуазных нацыя-
налістычных элементаў у новую
пралетарскую культуру. Для пра-
летарыята прыва беларускіх працоў-
ных на беларускую мову выкачае
зусім не з таго, што змяў і праца-
нікаў на беларускай мове сярэдня-
нацыянальнага роўнапраўства ўсіх на-
родаў, нават самых адсталых, ад
права кожнага чалавека карыстацца
культурынамі дастаткі на род-
най мове. Таму пралетарская дзяр-
жава на можа ціска з сярэдня-
нацыянальных паняццяў — прадстаўнікоў
белых пануючых клас — зрабіць
шафамі новай нацыянальнай на-
формы, пралетарскай на зместце,
культуры. Для пралетарыята Белар-
ускі Дзяржаўны Універсітэт, створ-
аны рабочымі і сялянамі, ні ў
якай меры не зьяўляецца перао-
нікам Віленскай іезуіцкай Акадэміі.
Толькі грубым адхіленнем ад пра-
летарскае лініі ў бок нацыяналі-
зму, неразумнае класовае бараць-
бы і пралетарскай рэвалюцыі, мож-
на тлумачыць тое, што нехта спра-
баваў зрабіць гэтую Акадэмію «па-
парадніцай» БДУ. Для марксыста-
га таксама зьяўляецца сьмешным
шуканне папярэднікаў для Цішкі
Гартнага, Яні Купалы і Якуба Ко-
ласа ў Сямёне Полацкім, Кліменце
Смяляцічы і Бірыле Тураўскім. Але
калі некаторыя нашы гора-вучоныя
такую гістарычную мэта спрабу-
юць угрунтаваць, тады мала смяяцца,
тады прыходзіцца супроць гэта-
га змагацца, бо па гэтым гіста-
рычным ландшафту ў нашу мала-
дую беларускую культуру могуць
прабрацца ідэі буржуазнага нацыя-
налізму. Мы, камуністы, зразуме-
ла, на супроць спадчыны, — але
мы павінны выкачаць нам спадчы-
ну прымаем толькі пасля таго,
як яна вытрымала нашу класавую
марксысцкую крытыку. Мы супроць
гісторыянаў адзінай і класавай
гісторыі, мы супроць таго, каб сяр-
эднявечных манахаў — на якой-
бы яны мове не пісалі — уключыць
у лона папярэднікаў нашае культу-
ры, як гэта некаторыя прабуюць зра-
біць. Мы — насьледнікі ўсёго дарава-
нацыйнага Купалы і Коласа, хоць

**АСІНСТРОЙ
ДА 1-ГА МАЯ
СКОНЧАНА ПАБУДО-
ВА ст. ХЛЮСЬЦІНА**

Учора, пасля дакладу старшыні
ВСНГ ВССР тав. Карпа аб ходзе
работ на Асінстрой, тав. Алейнікаў
выехаў у Маскву, дзе будзе адби-
вацца папярэдні разгляд праектаў
і чаргавою Асінстройю.

У гутарцы з нашым супрацоў-
нікам тав. Алейнікаў сказаў наступ-
нае:

— Гэтымі днямі распачаліся ра-
боты па праектацы чыгуны ад
Выдрыцы да Арэхаў працягам у
3 кіламетры. Для гэтай мэты атры-
ман вагон з рэйкамі. З Кіеўскай
акругі прыбылі разам з фурманка-
мі і коньмі 150 далаконаў. Гэта
арцель будзе папоўнена яшчэ 50 да-
лаконамі з мясцовых сялян. Да
чэрвеня па гэтай чыгуны рас-
пачаецца рух, што дасць магчы-
маць пастрыміваць непасрэды
зносны з месцам галоўных работ і
накіроўваць туды ўсе патрэбныя
матэрыялы і грузы.

Мы атрымалі паведамленне аб
тым, што з Швэцыі ў 20-х чыслах
сакавіка адпраўлена на Асінстрой
для часовай электрастанцыі ў Вы-
дрыцы 2 электра-генаратары па
250 кілват. На Асінстрой нашыны
чакаюцца з дня на дзень 3 іх атры-
маннем Выдрыцкая станцыя буд-
дзе безадкладна пушчана ў ход.

Асінстрой атрымаў 6 камплек-
таў машын па распрацоўцы торфу,
якіх зараз мантануюцца. Да 20-га
мая маркуецца адкрыць тарфяны
сезон. Гэтымі днямі на балодзе за-
канчваецца пабудова падстанцыі.
Усе неабходныя часткі для ле-
а атрыманы з Швэцыі. Да 20-га мая
будуць устаноўлены на торфарас-
працоўках рабочыя лініі і перадачы
туды першы ток з часовай электра-
станцыі. Такім чынам, у блі-
жайшы-ж час удасца электрыфіка-
ваць торфараспрацоўкі.

У Арэхах зараз заканчваецца па-
будова 6 баракаў для рабочых.
Там-жа прыступлена да пабудовы
кааперацыйнае крамы, а таксама
тэатру-клубу на 500 чал.

БОРША. (Уласны кар.). У пас.
Выдрыца аршанскім ЦРК адкрыта
рабочая сталовка ў набудаваным па-
мяшканні на 60-70 чал.

Закончана пабудова станцыянага
будынку, 2-х жылых дамоў і кры-
тай плячформы на ст. Хлюсьціна.
Уся гэта праца праводзілася ін-
тэнасьўным тэмпам і цягнулася ўсё-
го 48 дзён. Станцыя будзе адкры-
та і пачне працаваць з 1 мая.

Будаўніцтва ў вёсцы

Пясак ёсць — няма салетры

БАРЫСАЎ. (Уласны кар.). У вы-
ніку тэрмінова ўжытыя меры тав.
Домбала, плошч атрыманы і тут за-
блестечана ім на два тыдні. Што да-
тычыць салетры, якая зьяўляецца ад-
ной з галоўных суспайных частак
шкля, яна абсалютна адсутнічае.
Паймара тыдні таму назад завод
атрымаў 90 тудоў салетры, якая ўжо
размылася. Трэст абмяў выслать
з гэтымі днямі лічч вагон, але гэта
застаецца толькі абмяжоваць.

Адсутнасць салетры ставіць за-
вод у вельмі крытычнае становішча.
Апрача таго, прыслана прэстам
30 дыямэнтнай акавала натуральнымі
для работ, у выніку чаго ўчора
быў вяртні праца на заводзе, а сёнь-
ня абразка паўфабрыката праводзіць
эскампі працаваць. Адсутнасць ды-
ямэнтнай паражае заводу эліміт за-
пасам нестрацаванага паўфабрыката,
які нямыслова чыне за сабою павы-
шэнне бою шкляных вырабаў.

Неабходны тэрміновыя меры для
забеспячэння заводу салетрай і ды-
ямэнтамі.

**Чаму закрываюць
больніцу**

БАРЫСАЎСКІ РАЙНЫ аддзел аховы
здароўя пастанавіў закрыць на
адзін з летніх месяцаў Новабары-
саўскі радзімны дом, які абслу-
гоўваў работніц і жонак рабочых
для таго, каб даць медперсоналу
водноус. Работніцы Нова-Барысава
надзвычайна неадволены такой па-
становаю, бо на працягу гэтага
месяца дзяржныя жанчыны ня
зможуць карыстацца медычнай да-
памогай.

Аналітычная гісторыя мела месца
ў Нова-Барысаве летась. У выніку
адна з работніц, прышоўшы ў за-
крытую больніцу, нарадзіла тут-жа
на падворку плямвое дзіця. Гэты
выпадак прымусяў тады адкрыць
больніцу пасля таго, як не на-
калькі дзён таму назад закрылі.

Неабходна скасаваць такую па-
станову раённага аддзелу аховы
здароўя, а знайсці іншы спосаб
прадстаўленні водноўскай медпер-
соналу.

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Сялета
паўнецца пабудова новай гарбарні. Но-
вая гарбарня разлічана на перапра-
цоўку 180 тас. скур у год і на ёй
будзе працаваць 600 рабочых. Існую-
чая гарбарня імя Лекерта (прадукцый-
насьць якой 140 тас. скур і 140 ра-
бочых) будзе рэарганізавана ў футравы
завод.

**Чырвоны Крыж бу-
дзе мэдустановай**

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Дзейнасць
Віцебскага камітэту Чырвонага Крыжа,
пасля нядаўных перавыбораў яго кіру-
ючых органаў, значна разгарнулася. У
горадзе арганізавана 14 новых ячэек.
Ліч членаў дасягнуў 4.000 — у два разы
больш, чым у 1927 г.

Камітэт арганізуе зраз перасоўны
зубны кабінет для абслугоўваннях даў-
ніх рабёў аругі і адвусціў 1.000 р.
на пабудову на ўсіх раёнах студыяў.

Заўважэцца знавае ажыццельніць і
ў рабоце раённых аддзяленняў Чыр-
вонага Крыжа. Бошановіцкі раёнком ар-
ганізуе дзіцячую кансультатцыю, Мель-
нянскі камітэт адкрывае пры Чэрніцкім
санаторыі хірургічны кабінет.

**Чаму няма цывікоў у
жылсаюз**

ГОМЕЛЬ. (Наш кар.). Бюро скаргаў
пры гомельскай РСІ закончыла рас-
следваньне справы на абнавачальнай
загадчык магазінам Жылсаюзу ў про-
дажы тавараў у прыватным гандлером.

Расследваньнем устаноўлена, што
загадчык магазіну прадаваў цывікі прыв-
атнікам вялікім партыямі ў той час,
калі на гомельскім рынку адчуваўся
недахват ходкіх дробных цывікоў.

Будаўнічы сэзон пачынаецца, а ў ма-
гавыне Жылсаюзу цывікоў няма. Яны
ляжэць у крамах прыватнікаў.

**Закончыўся шахматны
чэмпіянат**

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). 1-ы шах-
матны турнір-чэмпіянат на прышымстве
г. Віцебску, які ўжо скончыўся і турнір
каманд прафсаюзаў, што яшчэ адбы-
лася, — унёслі вялікае ажыццельне ў
шахматнае жыццё рабачай моладзі.

Турнір на прышымстве закончыўся
перамогай Тымшэра, вядомага ўжо па
сваіх посьпехах у Маскве, дзе ён быў
у ліку беларускіх дэлегатаў на ўсеса-
юзных шахматных спаборніцтвах. Дру-
гое месца заняў Сіліч — служак, трэцяе
Гайман, рабочы.

Рамонт сталовак ЦРК

МЦРК у бліжайшыя дні прыступіць да
рамонту сталовак. У першую чаргу бу-
дуць рэмантавацца другая і трэцяя
сталовкі, пасля чаго пачнецца рамонт
6-й сталовкі, дзе будзе абсталяваныя
рестаран. Рамонт закончыцца праз
месяц.

Штучнае апладненьне

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Пры бела-
рускім ветэрынарным інстытуце адкры-
ваецца з 20 красавіка пункт на штуч-
нае апладненьне бабы. Штучнае аплад-
неньне будзе праводзіцца магістрам ветэ-
рынарных навук Чарнагоравым.

рабачай моладзі паказвае
нік мінулага 10-гадовага паказ-
вае таксама, што самыя шырокія па-
масы Беларусі маюць глыбокія па-
требнасці ў Беларускай мастацкай
літаратуры. Няма ніякага сумнеў-
на ў тым, што беларуская мастац-
кая літаратура зьяўляецца буйней-
шым фактарам у справе культур-
нага будаўніцтва і афармлення бела-
рускай культуры. На данай-
жа стадыі работы па беларусі-
зацы мастацкай літаратуры
зьяўляецца адным з найлепшых
сродкаў паглыбленьня і зама-
цаваньня праробленай работы.
Таму пытаньне аб далейшым
разьвіцці Беларускай літарату-
ры набывае буйнейшае куль-
турна-палітычнае значэньне.

Прадэсы, якія зараз адбываю-
цца ў Беларускай літаратуры, ма-
юць глыбокае класовае значэньне.
Дыферэнцыяцыя сялянства з вылу-
чэньнем з яго, з аднаго боку, пэў-
ных кулацкіх элементаў, якія злу-
чаюцца з ідэалёгіяй былых экспла-
ататарскіх класаў і, з другога — куль-
турнага росту і павалічэньне аргані-
заваўнасці і ролі высковай бедна-
ты, пры шырэйшым росце беларус-
кага пралетарыату ў прамысловасці,
мае буйнейшае значэньне для
росту і афармлення нашай літарату-
ры. Класавая барацьба ёсць
факт, якога нельга абыйсці ніякі-
мі туманнамі фразамі. У беларус-
кай літаратуры ўжо цяпер гучаць
усе адценні нашай грамадскай
структуры. Гэтага нельга ўжо пры-
крыць тым, што амаль усе нашы
пісьменьнікі клінуцца адданасцю
пралетарыату і лічаць сябе прале-
тарскімі пісьменьнікамі. Яны ўсе
суб'ектыўна чэна сабе залічваюць
да пралетарскай літаратуры, але
срод іх ёсць адвёкі, якія аб'ек-
тыўна ўжо адбываюць іншы раз да-
лёкія пралетарыату настроі.

Але наша задача ў гэтым арты-
куле заключаецца зусім ня ў тым,
каб даць класавы аналіз нашай лі-
таратуры, а ў тым, каб паставіць
рад канкрэтных задач, якіх маюць
бліжайшае дачыненне да выра-
шэньня пытаньня аб беларусізацыі.

Першае: Стварэньне марксысц-
кай крытыкі Беларускай літа-
ратуры. Тое, што мы да гэтага
часу маем, ні ў якой меры мы
яшчэ марксысцкай крытыкай літа-
ратуры назваць ня можам. Нават
найбольш блізка да марксызму наш
малоды крытык Тодар Глыбоцкі
робіць буйнейшыя аўтэмарксысцкія
памылкі, якія падвойваюцца яшчэ
асабістымі сымпатыямі і аўтыпа-
тыямі. На вялікі жаль, другі най-
больш таленавіты з нашых мала-
дых крытыкаў Адам Бабарэка
усё больш ухіляецца ў бок эстэтыз-
му і фармалізму. Марксысцкая мэ-
тадалягія ў галіне літаратурнай
крытыкі вымагае вялікіх марксысц-
кіх ведаў, глыбокага сацыялягічна-
га аналізу, які даецца ня лёгка.
Але стварэньне такой крытыкі аб-

Трэцяе зьявіно ў гэтым ланцу-
гу — тэатр і музыка. Мы маем над-
та добрыя тэатральныя калектывы
— на волюе як БДТ-1, так БДЯТ
і выдроўнага тэатру, мы перака-
ліліся, што маем шырокую тэа-
тральную аўдыторыю, але наша ба-
дальнае заключэньне ў тым, што мы не
змаглі некаторыя нашы тэатраль-
ныя калектывы ў выстарчальнай
меры выкарыстаць для нашых куль-
турна-палітычных задач. Але ўсе
нашы тэатры знаглі знайсці мову
мастацтва, якая-б была зразумела
для працоўных мас: недадзёлімі
росту мас, недадзёлімі зьмен, якіх
зроблены рэвалюцыйнай. Атрымаўся
разраў паміж тэатрам і глядачом,
які зьяўляецца сацыяльным разры-
вам і які паказвае, што толькі
адбійцець савецкай грамадзасці
можа даць тэатру шырокую аўды-
торыю.

Мне здаецца, што кіраўнікі тэа-
траў і Наркамасьветы пачынаюць
гэта ўсьведамляць. Тады перад намі
застаецца толькі адна задача — ар-
ганізоўваць масы глядача. Буйней-
шую работу праабіў наш музычны
тэхнікум, які падвёў нас да ства-
рэньня Беларускай оперы і сымфа-
нічнага аркестру, гэтых найбольш
складаных прылада мастацкага ўплы-
ву. Мы павінны зрабіць усё не-
абходнае для таго, каб за-
бесьпечыць гэтым пачынаньням
магчымасьць сур'ёзнай работы.
Тэатр і музыка — тыя найбольш
зэгкі для ўспрыняцця для ўсіх
нацыянальнасьці формы беларус-
кай культуры, якія ў пытаньні аб
беларусізацыі павінны адыграць буй-
нейшую ролю.

Мы гаворым аб навуковай, літа-
ратурнай, тэатральнай і музычнай
працы ў сувязі з пастаўленаю пы-
таньня аб палітыцы беларусізацыі.
Пытаньне аб посьпехах беларусіза-
цыі зараз ужо не зьяўляецца пы-
таньнем аб рэвалюцыях, распарэ-
дзённых, загадах і г. д. Цяпер
трэба, каб беларусізацыя ўвахо-
дзіла ў быт, у культуру. Гэта буд-
дзе толькі тады, калі маладая бела-
руская культура будзе прала-
зіць ваўсе шчыліны нашага жыць-
ця, калі яна будзе адпавядаць
сапраўдным патрэбнасцям рэ-
валюцыйных мас. Беларускай
культура можа расьці і раз-
гортвацца толькі як культура
шырокіх рабочых мас і бедна-
га сялянства, як культура пра-
летарскай на сваім зьмесьце.
Інакш яе зусім ня будзе.

Перад намі ўсімі, перад на-
шай партыяй, прафсаюзамі і
савецкаю ўладаю, перад усімі
культурнымі працаўнікамі тут
стаяць самыя шырокія задачы.

Трэба гэтыя задачы выра-
шаць падзелавому, як аргані-
затарам і практыкам вялікай
Кастрычніавай Рэвалюцыі.

Беларусь перад веснавой сяўбой

Саўгасы ня выконваюць сваіх абавязкаў аб дапамозе сялянству перад веснавой сяўбой.—Нядбайная работа сельска-гаспадарчых крэдытных таварыстваў ставіць пад пагрозу кампанію па кантракцыйнай пасеваў

Саўгасы ня выконваюць дырэктыў

Машыны па ачыстцы насення без работы

На апошнім пасаджэнні прэзідыуму ЦП саюзу сельгасрабочых выявіўся рад фактаў, якія падрываюць аўтарытэт савецкіх гаспадарав сярод сялянскага насельніцтва.

У саўгасе Дукора не адрамантавалі машыну па ачыстцы насення. І нават цяпер сяляне здалёк прыязджаюць чысціць насенне, і ім прыходзіцца зварочвацца з нічым назад.

У саўгасе Вішнеўка машына зімой стаяла без работы. А цяпер, калі сяляне сталі прывозіць насенне для ачысткі, машына занята ачысткай насення саўгасу.

Аградапамога сялянству праводзіцца ў раскіданым выглядзе і не дае належнага эфекту.

Кантракцыя пад пагрозай

Вайна нядбайнасці

БАВРУЙСК. (Наш кар.) Мала распрацаваць вялікія пляны па кантракцыйнай пасеваў, але трэба гэтыя пляны правесці ў жыццё.

Уся праца па заключэнні кантрактаў ускладнена на мясцовыя с.г. крэдытныя таварыствы. Як жа адбываецца гэтая праца на ўсёцы? Аб гэтым нам гавораць апошнія весткі, наступіўшыя в месяц.

З намечаных да кантракцыйнай пасеваў розных культур 5.220 гектараў на сённяшні дзень па акрузе запаўнена толькі 73 гектары. У тым ліку па ільне толькі 4,8 гектараў в намечаных па пляне 2.700 гектараў.

Гэтыя-ж весткі азначаюць, што атрыманыя таварыствамі крэдыты

Бываюць выпадкі, што кіраўнікі савецкіх гаспадарак павялічваюць лічбы аб аказанай насельніцтву дапамозе пры пакупцы такіх вестак у Белсельтрэст.

Трэст і саўгасы прамаргалі загацоўку лубіну і вікі. Замест таго, каб загацоўляць неабходныя матэрыялы ўвосень, яго загацоўляюць цяпер. Саўгас Уада чатыры месяцы таму назад выпісаў супэрфасфат, а трэст толькі цяпер адпусціў яго, і прыходзіцца вазіць і мучыць коняў па кавскай дарозе.

ЦП саюзу запрапавала Белсельтрэсту ўзмацніць нагляд за выкананнем саўгасамі даных ім дырэктыў. Адначасова павінна быць разгорнута работа па аказанні ўсіх відаў дапамогі сялянскай беднаце.

на выдачу авансаў пад кантракцыю не скарыстоўваліся. Так, в атрыманай сумы звыш 15.000 руб. выдана авансавых крэдытаў толькі 2.000 руб. Гэткае звышча тлумачыцца тым, што крэдытныя таварыствы на мясцох яшчэ не разгарнулі належнай працы.

Трэба таксама адзначыць, што слаба пастаўлена растлумачальная праца сярод сялянства аб значэнні і карысці кантракцыйнай пасеваў.

Да веснавой сяўбы засталася толькі якіх-небудзь 10 дзён, і мы павінны зараз-жа абвясціць расшчучую вайну нядбайнасці, якая можа сарваць пасеваўную кампанію.

Зноў на тым-жа месцы...

Пасеўны авёс стаіць неразгружаным на станцыі

МАГІЛЕЎ. (Наш кар.) Завозны ў крэдытныя таварыствы авёс трапіў на чыгуначныя станцыі ў самае бездарожжа. На адну фурманку пельга браць больш 10 пудоў, а за правае просіць па 5 рублёў в возу.

Такім чынам, накладныя выдаткі за адні правоз складаюць 50 кап. на пудоў, а прадавец авёс

требва абавязкова па 1 р. 40 кап. за пуд.

У выніку гэтага авёс стаіць на чыгуначнай станцыі і не разгружаецца. Трэба плаціць за прастой.

Пакуль што прыбыло 50.000 п. аўсу (з 30.000 п.).

Ліпень.

Удзел жанчын у пасеўнай кампаніі

МІНСК. (Наш кар.) На сёньняшнім

рамі Апрача таго жанчынам трэба

Крэдыты ў вёску

МАЗЫР. (Наш кар.) Мазырскім акруговым таварыствам с.г. крэдыту алпущана на ўзмацненне калектываў 67.000 р., што складае 13,5 проц. усіх крэдытаў, папіраваных на вытворчасць крэдытаванне сельскай гаспадаркі. Апрача таго с.г. аб'яднаным адпущана 26.000 р.

Вялікай хібай у крэдытаванні калектыўных гаспадарак з'яўляецца закредытаванасць (запачытанасць) многіх з іх, якая дасягае 500—1.000 р. на кожную сямяню. Такая значная запачытанасць тлумачыцца тым, што прышлося былым батракам і беднякам выдаваць вялікія крэдыты на пераселенне, набыццё інвентару, жыллі.

Раёнам да веснавой сяўбы адпущана 110.000 р. на рабочую жытнёў, 95.000 р. на с.г. машыны і 57.000 р. на травасеяныя і рознае насенне.

Па заяўках з раёнаў на рабочую жытнёў, якія наступілі, адпущаная сума крэдыту не здавальняе патрэб сялянства. Заўважваецца, што раённымі крэдытнымі таварыствамі зусім слаба прасоўваюцца крэдыты на с.г. машыны.

Б. Ш.

Рыхтуюцца

(Ветрынскі раён, Полаччына)

Толькі што размеркавана па ўсіх сельскавясных насенне да веснавой сяўбы.

На мясцох сельсаветаў, сялянскія камітэты, партыйныя і камсамольскія ячэйкі ўзмоцнена рыхтуюцца да спаткання сяўбы. У камсамольскіх гаспадарках будуць арганізаваны паказальныя гароды, калектыўная апрацоўка зямлі.

Адміністрацыя да гэтага часу не звяртала ніякай увагі на тэхніку бясшпекі. Рабочыя вельмі абураны нячуйнымі адносінамі да іх.

В. Місэвіч.

Рэбрына.

Нядбайныя адносіны да рабочых патрэб да адказнасці—за парушэнне законаў аб працы

На валасок ад сьмерці

(Гута імя Домбаля, Нова-Барысаў)

Надзвычайна дрэнна пастаўлены вагляд за тэхнісай бясшпекі ў шліфавальным аддзяленні нашага заводу.

На працягу году зарэгістраваны рад няшчасных выпадкаў на віно адміністрацыі.

Прывадны рамень трансмісіі моцна параніў рабочага Златагурскага. Валік пашкодіў руку падраўнішчыцы Каці Мілер.

13-га красавіка жодзь-жодзь не загінупу рабочы тав. Шостак. Пас трансмісіі падхапіў яго. Шостак быў на валасок ад сьмерці і атрымаў моцныя раны і ўшыбы.

Прычына няшчаснага выпадку наступная. Трансмісія працуе і ў абедзены перапынак, дзякуючы няспраўнасці фракцыянай муфты. Рабочаму прыходзіцца ў часе абедзенага перапынку знімаць пас трансмісіі па поўным ходзе, а потым на ходзе зноў адяваць яго.

Агараджэнне ременя зроблена дрэнна. Нема ніякай гарантыі таго, што рабочы ня будзе падхваляць трансмісію. Валікае значэнне набывае ў гэтай справе і антысанітарнае становішча ў аддзяленні. На падлозе стала шмат вады і бруду, у звязку з няспраўнасцю канала. Лёгка наслязіцца і трапіць пад машыну.

Адміністрацыя да гэтага часу не звяртала ніякай увагі на тэхніку бясшпекі. Рабочыя вельмі абураны нячуйнымі адносінамі да іх.

Эканомяць на зда-роўі

(Чыгунна-ліцейны завод „Усход“, Менск)

Пастанова аб зніжэнні сабекошту прадукцыі паставіла перад кіраўніком нашага прадпрыемства задачу—в максімальнай эканоміі выкарыстоўваць тым сродкі, што павінны пайсці на розныя патрэбы. Сродкаў мала, а патрэб шмат.

Адміністрацыя парашыла выдаваць як мага менш сродкаў на ахову здароўя рабочых.

Два рэвізійныя акты аддзелу аховы здароўя праляжалі цэлы год над сукном, пакуль заўком ня ўзяў за бакі адміністрацыю.

Нашы гаспадарнікі выганалі прапановы, але эканомілі і на гэтым.

Паставілі вентылятар каля наждачных камяноў, але ён не працуе. Вентылятар у пясочным аддзяленні ніякай карысці не дае, дарма траціцца на яго энергія.

Усе паставы вытворчай камісіі і камісіі па ахове працы нажонт устаноўкі выцяжнай трубы пад ацымкавальным катом ігнаруюцца адміністрацыяй.

Рабочым прыходзіцца працаваць пад катом, з якога выдзяляецца ядавіты газ і дым, вразумела, што рабочы больш адпачывае, чым працуе.

Гэта значна змяншае колькасць прадукцыі, згарае дарэмна шмат дроў. Устаноўка-ж трубы абшлясь-б усёго ў 15-20 р.

В. Місэвіч.

Рэбрына.

Вынікі 3-га Ёсебеларускага зьезду эспэрантыстых

Зьезд эспэрантыстых скончыўся. Дэлегаты ўжо разьехаліся па хатах і зноў прымаюцца за сваю штодзённую работу па ўкараненні ў масах карыстання міжнароднаю моваю. Гэты апошні зьезд быў пераломным у беларускай эспэранцкай руху і даў новы кірунак усім эспэранцкім мясцовым арганізацыям.

Галоўнаю мэтай беларускіх эспэрантыстых за апошнія 3 гады было давесці савецкай грамадзкасці—і давесці па магчымасці прыкладамі, фактамі,—што міжнародная мова сапраўды ўжо зьяўляецца сродкам для міжнародных зносін пралетарыята. Гэта было зроблена; беларуская савецкая грамадзкасць убачыла карысць міжнароднае мовы ў тысячх індывідуальных і калектыўных лістоў, што пасылаліся за граніцу і адтуль атрымліваліся, у сотнях артыкулаў замежных рабселькорэў, што друкуюцца на старонках беларускіх друкаваных і насенных газет; урэшце—у дзесятках артыкулаў і прамоў на беларускай і эспэранцкай мовах, якія штотыдзень разносяцца па сьвее з Менскай радыстанцыі. Беларускае эспэрантыстыя могуць з гонарам сказаць, што тое, што ў замежных газетах друкуецца аб Савецкай Беларусі, найчасцей ідзе ад эспэрантыстых. Нават прадстаўніком цэнтральнага камітэту СЭСР было адзначана, што ў справе скарыстоўвання мовы эспэранта для міжнародных зносін Беларусь ідзе на першым месцы ва ўсім Саюзе ССР.

Але ў беларускай эспэранцкай арганізацыі ёсць і вялікі недахоп, які і быў адзначан зьездам; эспэранцкая арганізацыя зьяўляецца ў пераважнасці арганізацыяй служачых і вучнёўскае моладзі, часткаю студэнцтва, значыцца—арганізацыяй у большасці інтэлігенцыяю, чым рабочаю або сялянскаю, шырокія колы працоўных самі па себе яшчэ мала закрануты гэтым рухам і нават амаль нічога ня ведаюць аб ім. Рабочыя калектывы і клубы, калі часам і вядуць перапіску з заграіцаю, але ня самі, толькі праз прадстаўніка арганізацыі эспэрантыстых. Як вынік гэтага—пасьўнасьць календэляў пры перапісцы пры вялікай зацікаўленасці рабочых. Нават рабкоры, якія дагэтуль больш за ўсіх карысталіся эспэранта,—рабілі гэта толькі праз перакладчыкаў—эспэрантыстых. Эспэранта павінна ўкараніцца ў масы—вось галоўная мэта сучаснага беларускага эспэранцкага руху.

Для выканання гэтага намечана для правядзеньня наступнае: арганізацыя масавых гурткоў па вывучэнні эспэранта на прадпрыемствах, па клубах, на рабкорэўскіх арганізацыях; правядзеньне масавых дакладаў па рабочых клубах аб міжнароднай мове і яе значэнні для міжнароднага рабочага руху; арганізацыя гурткоў спецыяльна для рабкорэў і для працоўнай друку і кансультацыі пры клубе Карла Маркса аб міжнароднай сувязі рабселькорэў і правядзеньне на прадпрыемствах вечароў міжнароднае калектыўнае перапіскі, якая сваёй мэтаю мае перапіску з замежжам.

Для каго закон ня пісан

Адміністрацыя Барысаўскай пошты парушае законы аб працы

Яшчэ ў 1927 годзе працоўнікі Барысаўскай паштовай канторы прасілі адміністрацыю спыніць звышнормавую працу—яны прапрацоўвалі кожны дзень па чатыры гадзіны.

Загалчык канторы адказаў: «Пакуль што працуйце, а там пабачым—будзе скарачэнне штатаў, можа звольнім каго».

Пад пагрозай звальнення паштавікі і да цяперашняга моманту працуюць некалькі лішніх гадзін.

Тэлеграфісты павінны пры вожным дзіджурстве пачу карыстацца 4-гадзінным адпачываннем.

Яны падалі заяву ў РКБ аб апале. Апошняя, пад уплывам адміністрацыі, адхіліла заяву.

Інвэнцыйныя працы скасавала пастанова РКБ і прапавала телеграфістам падаць заяву ў суд. Суд паставіў—заплаціць телеграфістам 510 р. 02 к. за прапрацаваныя гадзіны адпачыванню.

Нясумненна, пошце прыдзецца заплаціць і іншым працоўнікам, якія працавалі лішнія гадзіны. Зноў будзе выкінута 500 р.

Трэба, каб сям загарэлі канторы і сваёй мэтаю перапіску з замежжам.

У МАЛАДЫХ КАМУНАРАЎ

У 20-ці вярстох ад Менску, па Даўгінаўскім шляху, размеркавана маладая лўрэйская камуна «Відагорніч». Здалёку можна ўбачыць двухпавярховыя белыя мураваныя дамы—былое панскае гняздо.

Пад'яжджаеш бліжэй... Адразу кіламетра ў вочы прыгожая мясцовасць, вялізарны сад, возера, высаджаны прысады, сажалкі і інш. Знаёмішыся з усім акружаючым. Звыш 5 дзесяцін саду недагледжана... Ён не абгароджан, занушчан. Ёсць пад'ездныя навазкі металічных каровы стаяць у вялізарнай

кажуць камунары, але нічога... Цьвёрдым, але поўным шліхам мы паставім сваю гаспадарку на належны ўзровень. Сад абгародзім, адрамантуем вялізарны мураваны дом, напавім усё.

— Вось бачыце,—кажуць камунары,—за два гады мы значна павялічылі лік рагатай жывёлы: было ўсяго 8 кароў, а зараз ёсць ўжо 27 кароў і 5 наддэкаў, палемны бугай, 10 коней, двое жарабят—гэта наша багацьце.

с.г. машынамі, коньмі, абменьвае жыта.

Не заснула справа і на культурным фронце, выпісваюцца тры газеты: «Энас», «Акцябр» і «Правда» і тры часопісы «Сам сабе аграном», «Калектывісты» і «Вальшвік». Уголас наладжваюцца чытні. Праводзіцца ліквідацыя нялісьменнасці.

Адзін з навоў адвадзён пад клуб. Пабудавана маленькая сценка. Ладзіцца сваткаці. Атрымліваюцца перапіскі з замежжам.

ДЗЕСЯЦГОДЗЬДЗЕ БЕЛАРУСКАГА КРАЯЗНАУСТВА

Хутка дзесяць год мінае з таго часу, як заснавалася першая беларуская краязнаўчая арганізацыя. Гэта быў Смалерскі гурток краязнаўства ў гурцы Чэрвеншчыны. Другою вядомай нам па часе заснавання была Слуцкая павятовая камісія радзімазнаўства, якая адкрылася ў 1922 годзе. У наступным годзе пачалі сваю працу гурток па вывучэнні Гомельшчыны і Віцебскае бюро краязнаўства, а ў 1924-25 акадэмічнага году мы наглядзілі масавы рост краязнаўчых арганізацый. Цяпер іх ёсць каля 300. Вядомая праца праведзена імі ў грамадскім парадку. Але сваімі дасягненнямі нам паказуе што задольвацца нельга. Трэба шырокія масы ўдзягнуць у арганізацыі.

Краязнаўства — гэта не толькі навука, але і вельмі важная грамадзянская праца; самая галоўная дадатная якасць нашага краязнаўства, уласна, і складаецца з таго, што яно, як усеабавае паваньне свайго краю, становіцца здабыткам ня вучкага кола даследчыкаў, вучоных, а шырокіх мас грамадства. Усякі грамадзянін — і стары, і ма-

лы, і вучоны, і няпісьменны, і спецыялісты, і маласьведомы ў пэўнай галіне — усе могуць зрабіць надвычайна каштоўную працу ў вядомай дзейнасці даследавання краю для вымен яго на сваю карысць, прыняць удзел у краязнаўчым руху. Патрэбна толькі акуратная і старанная праца. Зраўнема, што ўсякі захоча прыняць удзел у гэтай вышэйшай форме працы — навукова-краязнаўчай творчасці.

Часамі кажучь, што ўжо ўсе перагружаны іншаю грамадскаю працаю так, што для краязнаўчай не застаецца часу. Гэта ня зусім так на справе, — а вядзецца некаторым людзям таму, што яны часта лічаць простым рух за дзейнае, а актыўнасць за прадукцыйнасць. Бывае чалавек сапраўды страшэнна заняты доўгі працяг часу, актыўны на ўсё 100 проц., заўсёды ў руху, а паглядзіш праз год — ніякіх канкретных вынікаў з гэтага няма. Пры шчырым жаданні можна знайсці час для працы ў краязнаўчых арганізацыях побач са справай у таварыстве па барацьбе з няпісьменнасцю, беспрытуль-

насцю, таварыстве па сфарыстанні газавога абароны і сельскай гаспадаркі і г. д., бо таварыствы краязнаўства маюць мэтай дапамагчы зьмене жыцця на карысць працоўных на падставе пазнання свайго краю. Дакладнае прыроднае веданне краю ўбагаціць нашу краіну, дасць працу беспрацоўным, звышчыць беспрытульнасць, зробіць больш лёгкім абарону і г. д., словам, ня толькі палегчыць дапамаганне чалавека да прыроды, але зробіць, урэшце, уладаром яе, г. з. в. усюсна дапаможа ўсім іншым арганізацыям і ўстановам.

Ня глядзячы на тавое вядзімае значэнне краязнаўства, нават на заводах і фабрыках нашай сталіцы няма ніводнага рабочага краязнаўчага гуртка. Мы не ўспамінаем ужо пра саюз савадзік і гандлёвых служачых і інш. прафсаюзы, дзе культадзелы ня ўспамінілі яшчэ пра краязнаўства.

Дык хоць у дзесятую гадавіну нашага краязнаўства зваруцнемся і паклапоцімся, каб ня толькі пісьменнасць, а і навука стала здабыткам шырокіх працоўных мас!
Алесь Стаход.

„Звяззда“ і краязнаўцы

Кожнаму вядома, якое вялікае значэнне мае краязнаўства ў справе савецкага культурна-гаспадарчага будаўніцтва. Краязнаўца вывучае прыроду краю, насельніцкаў яго, духоўную і матар'яльную культуру гэтых насельніцкаў, словам — усё наўкольнае жыццё. На аснове ж даных, атрыманых ў выніку працы краязнаўцы жыццё, гэта можа змяняцца на карысць працоўных, якія населяюць гэты край. Таму зусім зразумела тая ўвага, якая надаецца краязнаўству савецкай грамадскасцю і друкам. Краязнаўцы з свайго боку павінны павялічыць сваю ўвагу да друку і воль чаму.

Вывучэнне краю і даследаванне яго складаецца са збірання фактаў, класіфікацыі і систематызацыі іх, і ўрэшце, абгульчэння іх і вывадаў. Большасць краязнаўцаў занята збіраннем фактаў у выглядзе запісаў нагляданьняў, фотак, успамінаў, а таксама — рысункаў, фатаграфій і г. д. Чым больш сабрава фактаў, тым лягчэй зрабіць правільныя вывады. Краязнаўцы гэта ведаюць і даюць павялічонаму колькасць найкаштоўнейшых матар'ялаў і ў гэтым іх заслуга перад навукаю. Іх паведамленні аб з'явах прыроды, песьнях і інш. улічваюцца як навуковы матар'ял і апрацоўваюцца вучонымі. Але, нажалі, срод краязнаўчых матар'ялаў нічога не па-

вядзе быту, самога жыцця насельніцкаў краю. Значыць трэба рабіць і такія нагляданьні жыцця і паведзення аб іх. Але ў той час, як іншыя нагляданьні ўлічваюцца вучонымі, — падобныя друкуецца ў газэтах. Зафіксаваныя на старонках самай жывой з'яві — газэты, яны разам з тым выяўляюцца надрукаваным вынікам працы краязнаўцы. Таму краязнаўца павінен пісаць у газэты «Звяззда» аб усіх чыста сучасных пр'явах мясцовага жыцця. Рабочы і сельскоры ў гэтых адносінах зьяўляюцца ў пэўнай меры краязнаўцамі і варта-б было звярнуць увагу на метадычна-краязнаўчую падрыхтоўку іх.

Праца краязнаўцы будзе карыснай, калі будзе звязана з шырымі масамі. Найлепшы сродак сувязі — друк. Значыць, краязнаўца павінен пісаць у «Звяззду» і аб сваёй краязнаўчай працы, і аб дзейнасці музэю, краязнаўчай арганізацыі і г. д. Праз газэты краязнаўца будзе звязаны з дзесяткамі тысяч працоўных. Усё ж гэтага мала. Пашырэннем падіскі на газэты, пашырэннем ліку чытачоў краязнаўца павінен павялічыць гэту лічбу да соцён тысяч.

Краязнаўца толькі той, хто звязаны з навуковымі арганізацыямі і газэтамі, хто карэспандэнт і першы і другой.
М. І. Каспяровіч.

КІНО „Дон Дыяга і Палагея“ (Кіно „Культура“)

Улавіць сапраўдныя характэрныя рысы нашай савецкай рэчаіснасці, ня згусьціць фарбы і ў той-жа час працяць жыццёвы матар'ял сучасным лёнгам — гэта сур'езная і цяжкая задача. Бліскуча, таленавіта разьвязаў яе сцэнарысты Зорыч і рэжысэр Пратазануа фільмам „Дон Дыяга і Палагея“.

Бабульня Палагея, як і другія кабеціны яе ўскі, хадзіла да паштовага цягніка на станцыю ў надзеі атрымаць малацім і янікам. Станцыя была маленкая, глухая — „Замінка“. Але начальнік яе — ча-

інстанцыя. Камсамольцы ня падуюць духам і, прабраўшыся праз гурчар павятовага бюракратызму, сваю задачу выконваюць. Палагея варочаецца ў вёску. Разам з сваім дзедам яна прыходзіць у камсамольскі клуб „запіскаца ў камсамолі“. Шчыра сьмяюцца камсамольцы. Колькі знаёмых тыпаў! Пашлаваць „Дон Дыяга“, які „думае не галавой, а літарай“. Паненка ў павятовай установе, якая ня можа даць спраўку, бо занята чытаннем „Любви Жанни Нэй“ Эрэнбурга. Дзелавад, які ўвесь час пра-

«СПОРТ» Міжнародная летняя спартакіяда

Па выпрацаваным плане падыходзячэй летам у Маскве міжнародная спартакіяда павінна зьявіцца вялікім спартыўным сьвятам, якога да гэтага часу рабочыя спартакіядамі яшчэ ня бачылі. 11-га жніўня на Чырвонай плошчы адбудзецца ўрачысты парад усіх удзельнікаў спартакіяды, якія прыедуць у Маскву з усіх гарадоў СССР і заграніччя — у колькасці 4 т. чал. У час спартакіяды 12—22 жніўня адбудуцца спартыўныя і факельныя працэсіі, спаборніцтва на вадзе і г. д.

Да гэтага-ж часу данасюваецца філіялы „звездных“, матацыклетага і вальсвальнага прабегаў.

Акрамя гэтага будуць паказаны і масавыя выступленні, якія будуць складацца з дэманстрацый ровных сымст фізічнага выхавання і асобных відаў фізічнага асветы ўсходніх народаў — барацьба, гульні, скокі і г. д.

Спаборніцкая частка спартакіяды падарожжа на каманды спартыўны гульні футболь, баскетбол, гараджі, бег, скаккі і г. д. У спартакіядзе прыме ўдзел дзяржаўны цэнтральны інстытут фізічнага асветы, інстытут фізічнага выхавання імя Лесгафта, вайскова-педагагічныя курсы імя Леніна і г. д.

Беларускія спартсмены ў Чэх-Славакію

ВСФК атрымала запрашэнне ад рабочага спартыўнага саюзу Чэх-Славакіі прыняць удзел у праскай спартакіядзе, якая адбудзецца ў першых лічбах ліпеня. ВСФК вядзецца работа па падборы калектыву з 15-ці лепшых спартсменаў для паводкі на праскую спартакіяду.

Усебеларуская спартакіяда

У гэтым годзе беларуская спартакіяда будзе праведзена ВСФК сумесна з камандна-вельнем Беларускай Вайскавай акругі. У спартакіядзе прымуць удзел 1519 чал. Спартакіяда пачнецца 21 ліпеня і працягнецца 10 дзён.

Беларусь на ўсесаюзнай спартакіядзе

Па падыходзячым ўсесаюзную спартакіяду ВСФК выдзеліў у склад судзьдзяў ад Беларусі 5 чал. — т. т. Уруха, Машарава, Дзюжычова, Краснасельскага і Самалдынскага.

Фізікультурнікі да ўсебеларускага зьезду камсамолу

ВСФК сумесна з таварыствам „Лінама“ рыхтуюць да ўсебеларускага зьезду камсамолу (22 красавіка) рад спартыўных выступленняў, куток фізікультурнага і антрапаметрычнага габінэту для абслугоўвання дэлегатаў зьезду.

МЕНСК

Узнагарода ордэнамі Чырвонага сьцягу

Сёньня на пленуме Менскага гарсавету адбудзецца ўрачыстая перадача 6 менскім і барысаўскім рабочым ордэнаў Чырвонага сьцягу. Гэтыя рабочыя ўзнагароджаны ордэнамі ў адзнаку 10-годзьдзя Чырвонай арміі.

Пераход хлебазаводу на тры зьмены

У бліжэйшыя дні хлебазавод пераходзіць на тры зьмены. З пераходам на тры зьмены вытворч. хлебазаводу дасягне да 1.200 пуд. чорнага і 150 п. пшавічнага хлеба. Працаваць на заводзе будзе каля 100 рабочых.

Усебеларуская канфэрэнцыя паліткатаржан

Беларускае аддзяленне таварыства паліткатаржан склікае на 28-а красавіка першую ўсебеларускую канфэрэнцыю паліткатаржан. У часе канфэрэнцыі будзе адкрыта выстаўка „Катарга і саславьне“. На гэтай выстаўцы будзе 2 тыс. экспанатаў, якія адбіваюць катаргу, пачынаючы з часоў дэабрыстыч. На зьезд прыедзе да 25 дэлегатаў.

Месячнік кас ашчаднасці

Прэзыдыум акрыжканіому пастанавіў правесць месячнік кас ашчаднасці з 22 красавіка па 22 мая. Для прыцягнення ўкладчыкаў будзе арганізавана ў акрузе лётарэя. У розыгрышы прымуць удзел укладчыкі, якія ўцягнулі пэўную колькасць новых укладчыкаў.

Новы склад акруговага суду

Старшынёй акруговага суду замест т. Карначова абраны т. Жылінскі. Намесьнікам старшыні акруговага суду абраны т. Грыгарчук і членам суду т. Кунцэвіч.

Юрыдычная дапамога насельніцтву

Менская акруговая калегія абаронцаў арганізавала дармовыя юрыдычныя кансультацыі на біржы працы (па суботах ад 6-й гадз. увечары), пры польскім і яўрэйскім нарсудох.

Апрача таго на панядзелках члены калегіі выяжджаюць на буйныя фабрыкі і заводы — Чырвоная Зара, „Пралетары“, „Энаргія“ „Дрэваапрацоўшчык“ і гарбарню „Бальшавік“, дзе ў часе абедзеных перапынкаў даюць рабочым адказы на ўсе юрыдычныя запытаньні.

Калегія ўстаноўлена перадача па панядзелках па радыё лекцыяў на юрыдычна-прававыя тэмы.

Ліквідацыя беспрытульнасці

Паводле няпоўных вестак, у Менскай акрузе ёсць выш 800 беспрытульных дзяцей, з іх — большая частка — у самым Менску.

Акруговая дзіцячая камісія за час сваёй дзейнасці павялабра на вуліцы і пакарава ў інстытут сацыяльнага выхавання 35 беспрытульных. Звыш 180 беспрытульных былі накіраваны на работу ў майстэрні для атрымання кваліфікацыі і ў розныя навуцальныя ўстановы.

Акруговая дзіцячая камісія выдае штомесячна пансію ад 3 да 7 р. 50 к. сем'ям безаглядных дзяцей (матка інвалідка і г. д.)

Адкрыта сталюка для беспрытульных дзяцей на 166 чал. з вачажымі домам на 15 чал. Адкрыт дзіцячы ачаг на 40 чалавек.

8-га сакавіка адкрылася арганізаваная дзіцячая камісія майстэрня па вырабе юстраў для сямейства, дзе прадуць беспрытульныя дзеці. Апрача таго, дзіцячая камісія адкрыла яскі для безаглядных дзяцей. Дзіцячая камісія разам з ГАРАНА адкрыла рад майстэрняў для кваліфікацыі беспрытульных дзяцей.

Культурна-масавая работа на роднай мове

3 1-га мая 90 проц. усіх арганізацый ЦП саюзу рабочых-будаўнікоў па Беларусі пераходзяць на поўнае абслугоўванне членаў саюзу ўсіх нацыянальных груп на іх роднай мове.

У сувязі з валіччам пры саюзе вялікага працэнту рабочых-беларусаў, асноўная работа ў вачажай частцы праарганізацый будзе праведзена на беларускаму мову.

У Менску беларусіююць свой апарат 7 рабочых камітэтаў будаўнікоў.

Там, дзе большасць членаў саюзу аспясацца да нацыянальных меншасцяў, — яўрэяў, палякаў, расійцаў, уся культурная і прафэсійнальная работа будзе праведзена на адпаведнай мове. Так, у Менску на яўрэйскую мову пераходзіць другі групком, які аб'яднае ў большай сваёй частцы рабочых-будаўнікоў яўрэяў. У Мазыры адін рабочком выдэ ўсю работу на яўрэйскай мове.

Нізаныя праф'ячэйкам дана дырэктыва ў поўнай меры абслугоўваць усе групы нацыянальных меншасцяў незалежна ад пераводу работы на тую ці іншую мову.

Рабочыя будаўнікі — кнігошы

ЦП саюзу будаўнікоў Беларусі арганізавала бібліятэчны перасоачны фонд. У яўрэйскай і гэтым годзе па саюзе будаўнікоў арганізуецца кнігошы з актыўнаю культурна-адукацыйнаю працаю. Апошнія дзень наведваць буйныя публічныя бібліятэкі і заблытсчаюць рабочыя кнігамі. Бібліятэчкі кніганукалектоўваюцца літаратурнай на ўсё мясцовыя нацыянальныя мовы — беларускай, яўрэйскай, польскай і расейскай.

Радые-перадача 20-га, пятніца

6.00—6.30 — Даклад: „Задачы с.т. апарашы ў пасеўнай кампаніі“. Даклад т. Аксочыч.
6.30—7.10 — Беларускае радые-газ (з лат. аддэлам).
7.10—7.40 — Даклад па яўрэйскай мове: „Мерапрыемствы савецкай улады перасоачны працоўных яўрэяў“. Даклад т. Столаў.
7.40—8.10 — Гутарка аграномаў: дачы вопытаў працы ў разьвіцці і аьважы ў пасеўнай кампаніі“. Даклад т. Савіцкі.
8.10—10.00 — Трансляцыя.

АПОШНІ КАНЦЭРТ БОРЫ ЛІЦЫЯНТА

20-га красавіка ў нашым клубу імя К. Маркса адбудзецца апошні развіталыны канцэрт 12-гаднёвага віртуозна-скрыпача Бормі Феліцыяна.

КАНФЭРЭНЦЫЯ РАБОЧЫХ МОЛАДЗІ

20-га красавіка ў Менску адбудзецца канфэрэнцыя рабочых-маладзёў і студэнтаў прадпрыемстваў і адукацыйных устаноў.

Нарада апаргаў ячэек НПС і дакладчыкаў па антырэвалюцыйным пытаньні

У суботу, 21 красавіка, а 7-й гадз. увечары ў малой залі клубу імя К. Маркса адбудзецца нарада апаргаў і дакладчыкаў ячэек НПС і дакладчыкаў выступаючых з дакладамі па антырэвалюцыйным пытаньні на публічных акраму, райкому і ячэек.

Ліст у рэдакцыю

Паважаны рэдактар! Праму зьмяшчаць у вашай газэце наступны ліст. 9 красавіка г. г. а 3—4 г. для ўзростаў ў маю кватэру па 2-й Леніна д. 4-а гр-не Івановы. Свой уцізнен апраўдваюць ордэрам наместа. І Івановы апрача гэтага ўчынку ў сьцягнулі і дамавую кніжку, а з маю завараньня явачыны карткі, якія зьяўляюцца і па с'ягоньня.

У намгасе-ж т. Дзітрыеў у прынасьці майго брата зьявіў гр-нам Івановым, што яны ня маюць права маць кватэру, пазьней-жа, ужо ў прысутнасці, т. Дзітрыеў на асьцяжне Іванова, ці маю права займаць кватэру па гэтым ордэрам — ачытаў. Каля зьявіўся да т. Дзітрыева і п-

Каапэрацыйныя навіны

